
Ibrahim al-Koni: *Blod af sten* (uddrag)

Fra asken og i ilden

Kaptajn Bordellos mænd arresterede ham den første dag, efter at han var gået ind i oasen.

De fandt ham, mens han sad ved muren til jernmagernes suq og fik vejret igen efter den lange rejse. De lagde lænke om hans hænder og førte ham til den italienske garnison i det højtliggende område. Her mødte han en hel flok unge mænd, der var interneret i garnisonen. De grinede, da han ankom, og udvekslede nogle spottende bemærkninger, men derefter overvældede de ham med spørgsmål. Da de fik at vide, at han var kommet ned til Ghat for første gang i sit liv fra det fjerne Massak Satfat, der var ramt af katastrofal tørke, lo en af dem nervøst.

“Det kan man da kalde at komme fra asken og i ilden,” sagde han, og hele flokken grinede.

Den følgende dag gennede man dem af sted som får i en lang kolonne, i retning af Uwaynat, der ligger på vejen til Marzuq, hvor den vanvittige kaptajn ventede dem for at optræne dem og med deres hjælp virkeliggøre sine heroiske drømme om at invadere Abessinien fra øst med kamelryttere.

Her, på vejen til Uwaynat, skete der noget, som folk lod gå fra mund til mund og vævede historier om. De unge mænd fortalte vidt og bredt om det og sagde, at de for første gang i deres liv havde oplevet et mirakel; de havde set et menneske slippe væk fra fangenskab ved at forvandle sig til en muflon. Dyret var stormet hen mod bjerget med vindens hast, i spring hen over klipperne og uden at give agt på den kuglereg, der fløj den om ørerne fra alle sider.

“Har I før set et menneske forvandle sig til en muflon?”

“Har I før set et menneske undslippe italienernes kugler og galoppere af sted for at forsvinde i de mørke bjerge?”

De vise sufier i oaserne vuggede med hovederne i ekstase, kastede røgelse på ilden og var enige: Denne mand var én af Guds hellige. Om aftenen gik de hen til gravmoskeen og afholdt en dhikr-ceremoni, som trak ud til daggry. Dette gjorde de til ære for den hellige mand og i jubel over, at guddommens væsen havde taget bolig i en ussel, jordisk skabning.

Dette var både første og sidste møde mellem Asuf og folkene i oaserne. Han begav sig af sted til Massak Mallat, hvor han vogtede sine kameler, og her åbnede Gud en dør for ham, som Han kun åbner for sine hellige: En forbigående sky var gået igennem de lavtliggende wadier, og sletterne sejlede i vand. Han blev i sandørkenen med sine kameler, indtil himlens hjerte nogle måneder senere ynkedes over bjergørkenen; så vendte han tilbage til hulerne i Mathkandush.

Havde sufi-derwisherne tydet det ukendtes hemmelighed i deres syner om helligheden og den iboende guddom?

Slægtninges kød

Det var sket sent om eftermiddagen.

Nu kom bjergets tinde til syne i horisonten, stadig hyllet i sit blålige slør. Når dagen skrider frem, og solen hovmodigt tager magten, falmer vævningen i sløret, så det antager himlens farve. Det er den eneste bjergtinde i ørkenen, der bærer et himmelblåt slør for ansigtet.

På de åbne vidder ynder det tidlige daggry at væve bjerget en blå turban til beskyttelse mod ørkennaturens omskiftelige luner.

Qabil sad ved siden af piloten, og på de to bagsæder sad John og Masud ved siden af hinanden. Føreren af helikopteren var sort, og en stor, bred næse dominerede hans ansigt. Han virkede mut og havde et barsk udtryk i ansigtet; men det dystre udseende forsvandt, så snart han smilede med munden fuld af blændende hvide tænder. Han havde en indtagende latter, og når han først var kommet til at le, havde han svært ved at holde op igen, selv når kaptajn John Parker skældte ham ud eller stak til ham med sin elegante stok.

Den legendariske græshoppe kredsede i den klare luft over al-Hamadas tomme, tavse sletter. Der var spredte træer og buske i det øde, uvejsomme landskab, lotustræ, akacie og gyvel, som stod i lang afstand fra hinanden på sletterne, men i trængsel i de wadier, der havde nydt godt af den senere tids oversvømmelser. Ligeledes kunne man se lidt græs klynge sig til de små, udtørrede vandløb, der førte ned fra højdedragene. Det var stadig grønt visse steder, for græsset i de skrånende flodlejer kan bedst gøre krav på det vand, der strømmer ned fra højdedragene.

Fuglene var trukket nordpå. På hele turen krydsede kun én eneste fugl deres vej, højt oppe i luften. Den hastede med regelmæssige vingeslag gennem det tomme rum, fast besluttet på at tilbagelægge sin lange strækning. Også den udvandrede.

Alt udvander fra ørkenen, når sommeren nærmer sig, og således bliver de åbne vidder alene om at modstå luftspejlingerne, stilheden og solens stråler.

De så ikke en eneste gazelle på turen.

Gazellen var ikke som fuglene udvandret mod nord, men i den modsatte retning, mod syd.

Qabil kiggede ned gennem vinduet i græshoppen og udpegede i den mørke, askegrå jordoverflade en flænge, der var ved at hele.

“Kan I se!” udbrød han. “Det er den vej, gazellerne gik, da de udvandrede.”

Den tynde tråd hen over jordens hårde legeme, der var dækket af sorte sten, førte mod Hassawana-bjerget. Kæmpegræshoppen drejede rundt om bjerget på den østlige side og fløj sydpå langs med det, således at sandørkenen, der strakte sig, så langt øjet rakte, kom til syne. Dybt nede i sandet så de toppene af nogle palmetræer, der stod sammen og puffede til hinanden, som om de i samdrægtighed fremmumlede visse hemmelige trylleformularer, der var særligt velegnede til at modstå det hvirvlende støv.

Her ender al-Hamada.

Her begynder det vældige sandhav, den endeløse strækning mod de ukendte og ubetrådte ødemarker.

I dette øde må skabninger skjule sig, på flugt fra menneskets nedslagtning.

Den flyvende græshoppe drejede rundt i en stor cirkelbevægelse. Den holdt sig til bjergskråningerne og svævede rundt i lav højde, indtil det blev middag. Strømme af luftspejlinger vældede frem og truede med at slå fødderne væk under bjerget.

John Parker havde opgivet håbet, og Qabil følte sig rastløs; den hede sved flåede i hans tindinger. John måtte råbe for at overdøve motorlarmen:

“Der er intet spor af dine gazeller på Hassawana-bjerget.”

“Men hyrderne så dem for kun et par dage siden,” råbte Qabil skuffet tilbage. “Hvornår skulle de have forskanset sig i sandet?”

Den himmelblå turban var nu forsvundet fra bjergtinden og den hårde, skaldede isse blottet.

“Vi bør nok vende hjem,” råbte John.

Der herskede en nedtrykt tavshed, mens den fandens propel kørte rundt og rundt som en mølle. Den elendige græshoppe fløj hid og did langs bjergkædens skråninger og undersøgte hulninger, klipper og nøgne kløfter. På afstand kunne den ligne en falk på hårdnakket jagt efter bytte.

De landede ved foden af bjerget og gav sig til at lede efter et sted, hvor de kunne finde ly mod den ondskabsfulde sol.

De skyggefulde huler lå højt oppe på bjerget, og vejen derop gik over glatte klipper, men også over klipper, der var vildsomme og væbnet med sten så skarpe som hugtænder i gabet på vilddyr. Mellem stenene klyngede vildtvoksende græs sig stædigt fast, omgivet af spredte sandtunger, og i det bløde sand aftegnede sig sporene af slange,

firben, gekko og ørkenrotte.

Qabil fandt også andre spor i det gyldne sand: Gazelle!

Var det en hel hjord? Eller var det bare de enkelte gazeller, som hyrderne havde fortalt om?

Han sprang fra klippe til klippe og løb som besat ned ad bjerget.

“Gazeller!” råbte han. “Gazeller! Til flyveren!”

Mens gruppen skyndte sig hen til græshoppen, fortsatte Qabil forpustet:

“Sporene er stadig friske. Jeg fandt også gødning. De må skjule sig et eller andet sted i nærheden.”

Han blev stående lidt ved siden af flyet og tørrede sveden af panden, stønnende af ophidselse og udmattelse.

Netop da fik han øje på hende.

Hun stod i skyggen af en stor klippe på højre side af bjergskråningen, dér, hvor den var gennemskåret af en snæver kløft, der førte nedad, helt ned til wadien. Hendes øjne var store, sorte og kløgtige. De talte i et ukendt sprog; fortalte ham et eller andet; betroede ham en eller anden hemmelighed. Ja, Ja, der var en hemmelighed, som han anede, men ikke fattede. Det hårdeste, det mest ulykkelige i livet, er at ane hemmeligheden uden at kunne fatte den.

Hvad var det, denne skønne skabning ville sige?

Han udvekslede et langt blik med hende. Hun stod dér, ubevægeligt. Ved siden af hende stod hendes lille gazellekid og kiggede ligeledes på ham med et uudgrundeligt blik, ligeledes veltalende. Den lille var enig med sin mor i alt, hvad hun sagde, og støttede hende. Hvor var det hårdt ikke at kende dyrenes sprog! Han følte ikke bare ærefrygt, men også ren og skær frygt.

Han bemærkede næppe, at Masud trak i ham og halede ham af sted ved ærmet. Den sorte pilot viste sine skinnende hvide tænder i et grin og sagde:

“Oh, my God! What’s he waiting for?”

Åndsfraværende satte han sig ind på sit sæde. Sveden piblede frem i stadig større mængder, og han var stakåndet. John sagde et eller andet, og det samme gjorde Masud. De talte alle tre og kom med kommentarer. De havde åbenbart ikke set, hvad der var sket. De havde ikke bemærket mødet.

Maskinen kom i luften, og stadig havde Qabil ikke genvundet ligevægten. Han havde kæmpet med gazeller og jaget dem, siden han blev bevidst om verden omkring sig, men aldrig før var det sket, at han havde set et menneske i en gazelle.

Det undrede ham, at han ikke havde skudt på hende. Han havde endelig glemt geværet; glemt, at han var her for at gå på jagt; glemt, at han var Qabil, Adams søn, skabt til at æde kød og blod. Det var ikke til at tro, at Qabil kunne afholde sig fra at trykke på aftrækkeren, når der stod en slank gazelle foran ham. Men havde det virkelig været en gazelle? Og var han virkelig Qabil?

Flyet kredsede i luften og fulgte ruten langs bjerget, mod vest og med fuldt overlæg i lav højde.

“Nu har vi i hvert fald set, at der lever gazeller højt oppe i bjergene,” bemærkede Masud.

Da ingen svarede på hans bemærkning, følte han sig nødsaget til at uddybe den:

“Det er tegn på, at dommedag er nær, siger de vise.”

Der var bevægelse i luften højere oppe, og strimerne af sved tørrede efterhånden ind; men tavsheden varede ved. Så meldte John sig med et bidrag til samtalen:

“Jeres sheikher ser en himmelsk hentydning og et vartegn i hvert eneste naturfænomen.”

Masud grinede.

“Du har ganske ret,” sagde han. “Hvis man skulle tro deres profetier, så var dommedag indtruffet mindst tusind gange.”

Så kastede han et skarpt blik på John og sagde onskabsfuldt:

“Og dine venner, sheikherne fra broderskabet, de mener det samme.”

“Ikke al-Djalluli. Han har aldrig nogensinde nævnt noget for mig om tegn på, at dommedag skulle være nær.”

“Det er, fordi han er en mand af denne verden. Og derved har han pådraget sig de andre broderskabers fjendskab.”

“Måske er det omvendt. Måske er det dem, der er mænd af denne verden, og måske bliver han kaldt en kætter, fordi han er uenig med dem. Djalluli er en Guds mand og et fremragende menneske.”

“Alene det, at en kristen siger sådan om ham, er mistænkeligt og grund nok til at anklage ham for kætteri.”

“Er det din egen holdning? Eller er det, hvad sheikherne fra de nymodens broderskaber mener?”

“Ha..., ha... Det er måske også, hvad jeg mener.”

“Man kan ikke undslippe menneskets list.”

“Ha..., ha... Det er jo et udtryk lige ud af hans ordbog. Ja, han er skam en snu rad, når han sådan kan tæmme selv de kristne. De andre sheikher er slet ikke klar over, hvor farlig han er. Ha..., ha...”

Qabil havde ikke taget del i diskussionen, og den lystige, sorte pilot rystede af latter uden at forstå et ord.

De havde nu nået enden af bjergkæden, og John befalede sin underordnede at gøre omkring og vende tilbage ad samme vej. Runden førte langt nordpå, og de fløj ind over wadien, før piloten igen satte kursen mod bjerget. Gennem glasruden holdt de skarpt udkig over de hårde, stendækkede flader, og John sagde drillende til Qabil:

“Jeg ved ikke, hvordan Qabil vil bære sig ad med at narre den orm, han har i tænderne. Mellem hans tænder slumrer den mest onskabsfulde orm, som noget menneske har kendt.”

Qabil greb lejligheden:

“Nej, der er intet spor af gazeller. Vi må hellere vende hjem.”

Netop da råbte den sorte:

“Oh! Look! Look!”

Moderdyrets bløde pels sås i et glimt mellem de mørke klipper, inden hun skjulte sig lige så hurtigt, som hun var dukket frem. Den sorte styrede hen mod hende og kredsede over hulningen. Qabil så hende trykke sig ind i åbningen til den mørke hulning og forsøge at beskytte sin unge med sin egen krop.

Hun rystede.

Nu kredsede græshoppen præcis over åbningen til hulningen, og den sorte råbte: "Fire!"

Masud og John fulgte trop og råbte som med én mund: "Skyd!"

Også Qabil rystede.

Han løftede geværet og sigtede mod hulningen. Deres øjne mødtes. Han vendte hovedet bort, lukkede øjnene og trykkede på aftrækkeren. Skuddene rungede. Han tørrede sveden, der brød frem i ansigtet og på håndleddene, af. Gruppens ophidsede råben fik hans hoved til at dunke og overdøvede endog motorlarmen. Han vendte blikket mod hulningen og så den lille ligge på jorden og skælve. Moderen stod bøjet over den, med blodet pibende ud af sig, og slikkede blodet af sit nedlagte barn. Pludselig sprang hun op og løb i vildskab panden mod hulningens klippevæg. Hun havde nu fået et helt andet udtryk i øjnene. Var det sorg?

Hun løb ud i det fri, løftede hovedet mod den klare himmel, der var gennemskåret af solstråler, og udstødte en sorgfuld klage. Det lød, som når sultne ulve tuder. Aldrig før havde man hørt en gazelle tude som en ulv.

Derpå faldt hun om på jorden og blev liggende på højre side med hovedet strakt frem i bederetningen, stadig med dette skræmmende udtryk i øjnene. Qabil formåede ikke at gå et skridt nærmere, men de andre sprang derhen, Masud med en glimtende kniv i hånden.

Den aften havde Qabil, Adams søn, ikke blot dræbt sin søster, men satte efter udåden tillige hendes kød til livs.

Oversat af Ellen Wulff